

**แนวทางการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
กรณีศึกษา กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดนครปฐม***
**The Development Guidelines of Community Enterprise Accounting
System : a Case Study of Processed Food Products
in Nakhon Pathom Province.**

นภา นาคแย้ม **
อนุธิดา ประเสริฐศักดิ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) คุณสมบัติของผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3) ระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และด้านการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 4) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อหน่วยงานราชการที่ส่งเสริมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน 5) ปัญหาด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และแนวทางพัฒนาระบบจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 40 กลุ่ม (คิดเป็นร้อยละ 91) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า 1) วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 1-10 คน มีมูลค่าหุ้นน้อยกว่า 50,000 บาท ลักษณะการซื้อขายสินค้าและวัตถุดิบเป็นเงินสด มีรูปแบบการจัดทำบัญชีด้วยมือ และมีจดบันทึกบัญชีเงินสดรับ-เงินสดจ่ายแบบง่าย 2) ผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 40 ปีขึ้นไป มีประสบการณ์ทำบัญชี 1-5 ปี ซึ่งเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 3) จากการประเมินระดับการดำเนินการของการจัดทำบัญชี การเงิน และการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า (1) ด้านการจัดทำบัญชี อยู่ในระดับดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน (2) ด้านการเงิน อยู่ในระดับดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน

* ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยคริสเตียน

** อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี ธุรกิจ และมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

(3) ด้านการควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงิน อยู่ในระดับดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง 4) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมของหน่วยงานราชการต่อการให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก 5) ปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและด้านการเงิน พบว่า ผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชนบางกลุ่ม ยังขาดความเข้าใจ และแรงจูงใจในการทำบัญชี และต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนเพื่อใช้ปรับปรุงพื้นที่การผลิต เพื่อเตรียมความพร้อมขอเครื่องหมายอนุญาตผลิตภัณฑอาหาร (อ.ย.) เป็นต้น

Abstract

This research aimed to study 1) the general condition of the Small and Micro Community Enterprise (SMCE), 2) the properties of the accounting the SMCE 3) the operation management of the accounting and financial controls, finance and accounting the SMCE 4) the opinions of the SMCE, governmental agency that promotes knowledge of accounting procedures of the SMCE and 5) the problems related to accounting, finance, and how to develop the SMCE accounting systems. The sample size consisted of the SMCE in food processing group, 40 groups (91 percent). Data were collected by using a questionnaire. The statistics used in data analysis were Frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that 1) the SMCE considered of group of the processing and food products. There were 1-10 members with share equity less than 50,000 baht. They traded all products and raw materials with cash. They managed the accounting manually.

2) the account recorded simple cash receipt and cash payment. Most of the sample sizes are female, aged above 40 years with accounting experience 1-5 years who had trained to prepare an account. 3) the assessment of the level of implementation of financial accounting and internal controls in accounting and finance of the SMCE found that (1) the accounting management was at mostly level, but incomplete. (2) the finance was at mostly level, but incomplete. (3) the internal control of accounting and finance were rarely used. 4) The government promoted the knowledge to prepare the SMCE is at high level. Moreover. 5) there were the problems about the accounting and financial accounting which found that the SMCE lack of understanding how to do and there was no motivation. However, they suggested the government's support: government funding, to improve the production area and to prepare for the authorization of the Food and Drug Administration (FDA) and so on.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2558 จะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยที่ตั้งและภูมิประเทศทำให้จังหวัดนครปฐมมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าชายแดนที่ในอนาคตจะกลายเป็นประตูการค้าที่สำคัญในระดับประเทศ เนื่องจากการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงท่าเรือทวายของสหภาพมาผ่านทางจังหวัดกาญจนบุรีไปเชื่อมกับแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) ไปยังประเทศกัมพูชาและเวียดนามทางชายแดนฝั่งตะวันออกของภาคสำนักงานจังหวัดนครปฐมได้กำหนดแนวทางยุทธศาสตร์สำหรับแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมปี 2557-2560 โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาแบ่งเป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยว ด้านการค้าชายแดน ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน (สำนักงานจังหวัดนครปฐม : แนวทางยุทธศาสตร์สำหรับแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2557 - 2560)

จากรายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครปฐม (อุไรวรรณ ทองบัวศิริไล : 2554) จังหวัดนครปฐม มีวิสาหกิจชุมชน ทั้งสิ้นจำนวน 162 กลุ่ม เป็นกลุ่มด้านการผลิตพืช จำนวน 57 กลุ่ม การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 50 กลุ่ม และการผลิตปัจจัยการผลิต จำนวน 28 กลุ่ม และอื่นๆ 27 กลุ่ม (ข้อมูล ณ 2554) ซึ่งสินค้าเด่นของจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มาจากผลผลิตทางการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ และได้คัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาวถึง 43 ราย พบว่า ส่วนมากไม่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ เช่น จัดให้มีการประชุมและบันทึกการประชุมเป็นระยะๆ ไม่มีการจัดทำบัญชีกลุ่ม โดยเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่พร้อม หรือหากมีการดำเนินการ ประธานจะเป็นผู้ดำเนินการ

คนเดียว การที่วิสาหกิจชุมชนไม่ให้ความสำคัญ และไม่มีการจัดทำบัญชีของกลุ่ม ส่งผลให้ไม่มีข้อมูลทางด้านบัญชี และการเงินที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงการบริหารจัดการ การบันทึก และเก็บข้อมูลทางบัญชี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้มีระบบบัญชีที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

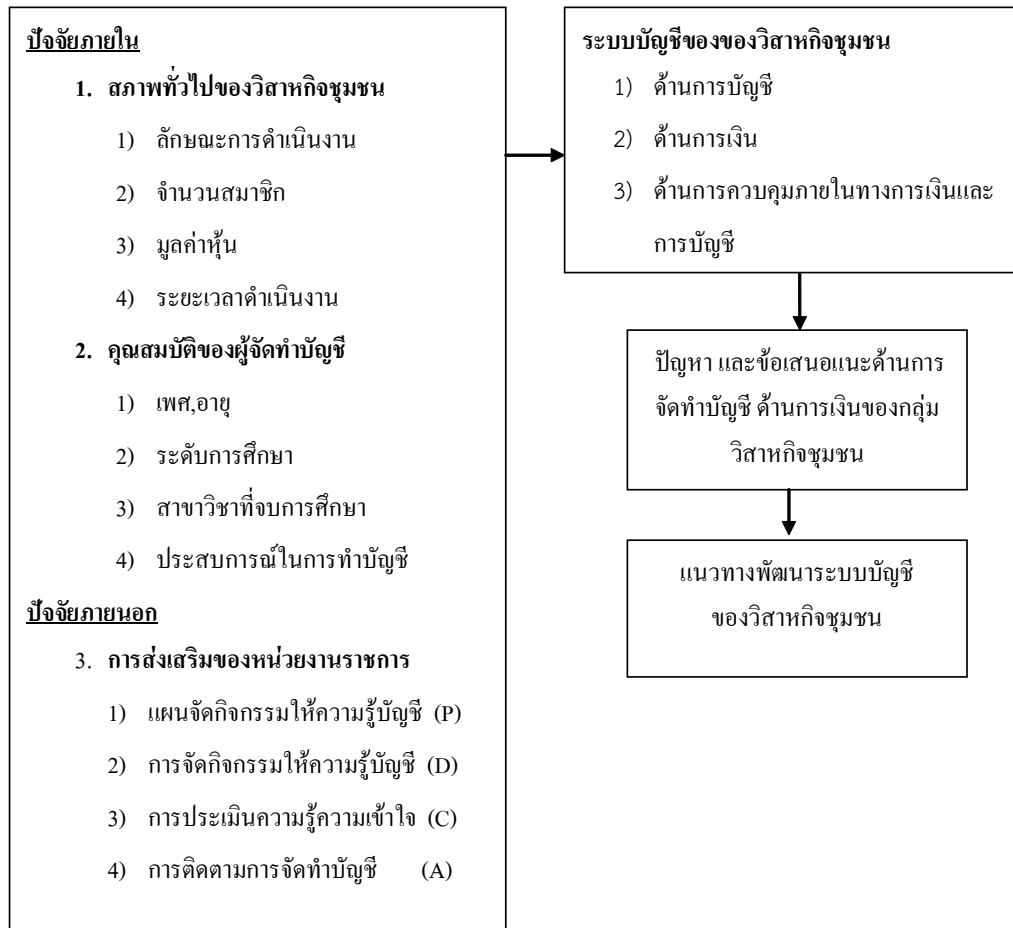
1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และด้านการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
4. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อหน่วยงานราชการที่ส่งเสริมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน
5. เพื่อศึกษาปัญหาด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และแนวทางพัฒนาระบบจัดทำบัญชี ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยอาศัยหลักการและแนวคิดทฤษฎีการจัดการบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ตามมาตรฐานการบัญชีวิสาหกิจชุมชน (พ.ศ. 2553) และกำหนดตัวแปรดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. มาตรฐานการบัญชีวิสาหกิจชุมชน (2553) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การควบคุม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร 3) ด้านค่าหุ้น 4) ด้านสินทรัพย์ 5) ด้านเงินรับฝาก 6) ด้านต้นทุน 7) ด้านการจัดสรรกำไรสุทธิ และ 8) ด้านสารสนเทศ

2. วราพร กลิ่นประสาธ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบบัญชี ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้ บ้านวังเลียบ - ทุ่งหนอง ตำบล

บุญนาพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า กลุ่มมีการจดบันทึกรายการค้าด้วยระบบมือ เอกสารที่ใช้มีเพียงบิลเงินสด การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ ส่งผลให้เอกสารหลักฐานที่จะนำไปเก็บไว้เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีสูญหาย ไม่สามารถนำไปอ้างอิงในการบันทึกบัญชีได้ การใช้สมุดลงรายการขั้นต้นใช้ในการบันทึกการรายการมีทั้งหมด 3 เล่มด้วยกันคือ สมุดรายรับ สมุดรายจ่าย และสมุดสรุปผลรายรับรายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำรายงานทางการเงิน และการเงิน

3. วชิร ชันวิวัฒน์ (2554) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ผลิตของชำร่วยของที่ระลึก มีแหล่งวัตถุดิบในการผลิตภายในจังหวัด ผู้จัดทำบัญชีเป็นกรรมการของกลุ่ม ซึ่งมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆที่ไม่ใช่สาขาบัญชี บริหาร และเศรษฐศาสตร์ มีการจัดทำบัญชี โดยมีการบันทึกบัญชีด้วยมือ มีสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ สมุดเงินสด สมุดบันทึกรายการทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนสมาชิกหุ้น และใบเสร็จรับเงิน ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนปฏิบัติงานในตำแหน่ง 4-5 ปี ผ่านการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนไม่เกิน 1 ครั้ง/ปี พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ปัญหาด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานเป็นปัญหาในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.31 และปัญหาในระดับรองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านความร่วมมือและการประสานงาน

4. อนุกุล โชครุ่งเจริญถาวร (2553) ได้ศึกษาประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสามง่าม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่าผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินโดยรวมอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความสำเร็จอยู่ในระดับสูง ได้แก่ กลุ่มสามารถหาต้นทุนสินค้าที่แท้จริงได้ถูกต้องรองลงมา คือ มีความชำนาญในการบริหารเงินและมีระบบบัญชีที่ดี/มีประสิทธิภาพ และมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ ส่วนข้อที่มีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กลุ่มได้รับบัตรเครดิตจากผู้ขายวัตถุดิบ และสามารถหาแหล่งเงินทุนสำรองได้ง่าย สำหรับปัญหาและอุปสรรคด้านการเงิน พบว่า ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ต้องมี

อุปกรณ์เพิ่มเติมในการผลิตต้องลงทุนเพิ่ม กลุ่มยังขาดสภาพคล่องในการลงทุนเพิ่ม ขาดเงินทุนในการลงทุนและเพิ่มคุณภาพสินค้าขาดเงินลงทุนในการผลิตสินค้าบางตัว ขาดสภาพคล่องในการพัฒนาสินค้าเงินรายได้สุทธิต้องแบ่งไปใช้ในการบำรุงรักษาซ่อมแซมเครื่องมือในการผลิต ทำให้เงินปันผลของสมาชิกน้อยลง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) เพื่อศึกษาสภาพข้อมูลทั่วไป คุณสมบัติผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี การเงิน และการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชี โดยอ้างอิงจากแนวคิดมาตรฐานการบัญชีวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2553 และใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประชากร

ประชากร คือ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอดอนตูม อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอนครชัยศรี อำเภอสสามพราน และอำเภอบุษราคัม จำนวน 57 กลุ่ม แต่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการอยู่ มีเพียง 44 กลุ่ม ดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน
1.	เมืองนครปฐม	4
2.	กำแพงแสน	6
3.	นครชัยศรี	4
4.	ดอนตูม	3
5.	บางเลน	4
6.	สามพราน	14
7.	พุทธมณฑล	9
รวม		44

คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม จากผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 44 กลุ่มดังกล่าวและได้รับการตอบกลับ จำนวน 40 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 91

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครปฐม กรณีศึกษากลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลสภาพทั่วไปของวิสาหกิจชุมชน เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended) มีคำถามทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ ลักษณะการดำเนินงาน, ระยะเวลาดำเนินการ, จำนวนสมาชิก, มูลค่าหุ้น, ลักษณะการซื้อขายสินค้า/วัตถุดิบ และรูปแบบการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended) มีคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ได้แก่ สถานภาพผู้ทำบัญชี, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, สาขาวิชาที่จบ, ประสบการณ์ในการทำบัญชี, การได้รับการฝึกอบรมด้านจัดทำบัญชี และจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรม

ตอนที่ 3 เป็นการประเมินระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และด้านการควบคุมภายใน ของกลุ่มวิสาหกิจในปัจจุบัน โดยใช้

คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) มีคำถามทั้งหมด 51 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และด้านการควบคุมภายในทางการเงิน และการบัญชี และจำแนกออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในข้อคำถาม ดังนี้

- 5 ดำเนินการอย่างครบถ้วน
- 4 ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
- 3 ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
- 2 ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
- 1 ไม่ได้ดำเนินการ

ตอนที่ 4 ประเมินระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมของหน่วยงานราชการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำแนกออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในข้อคำถาม ดังนี้

- 5 ระดับพึงพอใจมากที่สุด
- 4 ระดับพึงพอใจมาก
- 3 ระดับพึงพอใจปานกลาง
- 2 ระดับพึงพอใจน้อย
- 1 ระดับพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการจัดทำบัญชี และด้านการเงิน โดยใช้คำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในข้อคำถามนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์และแสดงผล

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) มาวิเคราะห์และแสดงผล

ตอนที่ 3 การประเมินระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี ด้านการเงิน และด้านการควบคุมภายใน ทางการเงินและการบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชุมชน ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มาวิเคราะห์และแสดงผล โดยสามารถหาความกว้างของแต่ละระดับได้จากสูตร ดังนี้ (ประจักษ์, 2549:318-320)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประมวลผล มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายความว่า ดำเนินการอย่างครบถ้วน

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายความว่า ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายความว่า ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายความว่า ดำเนินการเป็นส่วนน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายความว่า ไม่ได้ดำเนินการ

ตอนที่ 4 การประเมินระดับความคิดเห็นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อหน่วยงานราชการที่ส่งเสริมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน ใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มาวิเคราะห์และแสดงผล

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการประมวลผล มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมาก

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อย
มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายความว่า

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูลสภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
1. ผลิตเพื่อจำหน่าย	40	100.00
2. ซื้อขายสินค้า	-	-
จำนวนสมาชิก		
1. 1-10 คน	19	47.50
2. 11-20 คน	6	15.00
3. 21 -30 คน	2	5.00
4. 30 คนขึ้นไป	13	32.50
มูลค่าหุ้นทั้งสิ้น		
1. น้อยกว่า 50,000 บาท	25	62.50
2. 50,000 – 100,000 บาท	8	20.00
3. 100,001 – 150,000 บาท	2	5.00
4. 150,000 บาท ขึ้นไป	5	12.50
ระยะเวลาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน		
1. น้อยกว่า 1 ปี	1	2.50
2. 1-5 ปี	14	35.00
3. 6 – 10 ปี	13	32.50
4. 10 ปีขึ้นไป	12	30.00
ลักษณะการซื้อขายสินค้า/วัตถุดิบ		
1. เงินสด	22	55.00
2. เงินสด และเงินเชื่อ	18	45.00
รูปแบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
1. บันทึกด้วยมือ	30	75.00
2. บันทึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	1	2.50
3. บันทึกด้วยมือ และด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์	9	22.50

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า มีลักษณะการดำเนินงานผลิตเพื่อจำหน่าย ร้อยละ 35 ลักษณะการซื้อขายสินค้าเป็นเงินสด ร้อยละ 100 จำนวนสมาชิกอยู่ในช่วง 1-10 คน ร้อยละ 55 และรูปแบบการจัดทำบัญชีเป็นการบันทึกด้วยมือ ร้อยละ 47.50 มูลค่าหุ้นน้อยกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 75

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาคุณสมบัติผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ข้อมูลคุณสมบัติผู้ทำบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพผู้ทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
1. กรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	30	75.00
2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	8	20.00
3. ลูกหลาน/ญาติของกรรมการและสมาชิก	2	5.00
4. บุคคลภายนอก โปรครระบุ.....	-	-
เพศ		
1. ชาย	9	22.50
2. หญิง	31	77.50
อายุ		
1. ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.50
2. 25 - 30 ปี	6	15.00
3. 31 - 40 ปี	7	17.50
4. 40 ปีขึ้นไป	26	65.00
ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ทำบัญชี		
1. ประถมศึกษา	7	17.50
2. ปวช.หรือมัธยมศึกษา	13	32.50
3. ปวส./อนุปริญญา	6	15.00
4. ปริญญาตรี/สูงกว่า	14	35.00
สาขาวิชาที่จบการศึกษาของผู้ทำบัญชี		
1. บัญชี	3	7.50
2. บริหารธุรกิจ	5	12.50
3. เศรษฐศาสตร์	-	-
4. อื่นๆ	32	80.00

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

ข้อมูลคุณสมบัติผู้ทำบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำบัญชี		
1. น้อยกว่า 1 ปี	3	7.50
2. 1-5 ปี	20	50.00
3. 6-10 ปี	9	22.50
4. 10 ปีขึ้นไป	8	20.00
ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชีของกลุ่มสหกิจชุมชน (ถ้าไม่เคยไม่ต้องตอบข้อถัดไป)		
1. เคย	28	70.00
2. ไม่เคย	12	30.00
จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมการจัดทำบัญชี		
1. 1 ครั้ง/ปี	13	32.50
2. 2-3 ครั้ง/ปี	13	32.50
3. 4-5 ครั้ง/ปี	1	2.50
4. มากกว่า 5 ครั้ง/ปี	1	2.50

ผลการศึกษาคณะสมบัติผู้ทำบัญชีของกลุ่ม วิสาหกิจ พบว่า ผู้ทำบัญชีมีสถานภาพเป็นกรรมการของกลุ่มฯ ร้อยละ 75 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.50 อายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 65 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 35 และจบการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ร้อยละ 32 และเคยได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 70 จำนวนครั้งเฉลี่ย ปีละ 1 ครั้ง และ 2-3 ครั้ง ร้อยละ 32.50

ตารางที่ 3 ระดับการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี

ด้านการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับดำเนินการ
1. มีเอกสารใบเสร็จรับเงินประกอบการบันทึกบัญชี	3.89	1.02	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
2. มีเอกสารใบเบิกเงินประกอบการบันทึกบัญชี	3.25	1.55	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
3. มีเอกสารใบขายเชื่อประกอบการบันทึกบัญชี	3.53	1.81	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
4. มีการจดบันทึกเงินสดรับ-จ่าย	4.88	0.34	ดำเนินการครบถ้วน
5. มีการจดบันทึกต้นทุน และกำไร	4.25	1.17	ดำเนินการครบถ้วน
6. มีการจดบันทึกจำนวนสมาชิกและหุ้น	4.35	1.35	ดำเนินการครบถ้วน
7. มีการจดบันทึกสินทรัพย์ที่มีอยู่	3.15	1.63	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
8. มีการจดบันทึกสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	2.88	1.87	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
9. มีการจดบันทึกวัตถุดิบ	2.95	1.84	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
10. มีการจดบันทึกรายละเอียดลูกหนี้	4.15	1.35	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง

ด้านการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับดำเนินการ
1. มีการจดบันทึกรายละเอียดเจ้าหนี้	2.77	1.79	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
2. จัดทำงบทดลอง	2.52	1.83	ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
3. จัดทำต้นทุนผลิต/ขาย	2.82	1.85	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
4. จัดทำงบกำไรขาดทุน	3.48	1.78	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
5. จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน (งบดุล)	2.95	1.88	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
รวม	3.88	1.02	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน

ผลการศึกษาด้านการจัดทำบัญชี พบว่า โดยรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน โดยมีการจดบันทึกเงินสดรับ-จ่าย ต้นทุน และกำไร จำนวนสมาชิกและหุ้น อย่างครบถ้วน มีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี เป็นส่วนใหญ่แต่ไม่

ครบทุกรายการ ด้านการจดบันทึกสินทรัพย์ สินค้ามีไว้เพื่อขาย วัตถุดิบ รายละเอียดลูกหนี้ เจ้าหนี้ และงบแสดงฐานะการเงิน ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง และมีการจัดทำงบทดลองเป็นส่วนน้อย

ตารางที่ 4 ระดับการดำเนินการด้านการเงิน

ด้านการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับดำเนินการ
1. มีการจัดทำประมาณการเงินสดรับ-จ่าย	2.58	1.63	ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
2. มีการวางแผนการผลิต/ซื้อวัตถุดิบหรือสินค้า	3.52	1.43	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
3. มีการกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อ	3.80	1.40	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
4. มีนโยบายให้ส่วนลดแก่ลูกค้า	2.20	1.68	ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
5. ความเพียงพอของเงินทุนหมุนเวียน	4.32	0.86	ดำเนินการอย่างครบถ้วน
รวม	3.55	0.64	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน

ผลการศึกษาด้านการเงิน พบว่าโดยรวมด้านการเงิน มีการดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วนเงินทุนหมุนเวียนความเพียงพอ การวางแผนการผลิต/ซื้อวัตถุดิบ และกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อ มีการดำเนิน

การส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน ส่วนการจัดทำประมาณการเงินสดรับ-จ่าย และการให้ส่วนลดแก่ลูกค้า มีการดำเนินการเป็นส่วนน้อย

ตารางที่ 5 ระดับการดำเนินการด้านการควบคุมภายในทางการเงิน และการบัญชี

ด้านการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับดำเนินการ
1. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.41	1.00	ดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน
2. ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร	2.70	1.14	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
3. ด้านค่าหุ้น	3.15	1.43	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
4. ด้านสินทรัพย์	2.44	1.52	ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
5. ด้านเงินรับฝาก	1.95	1.39	ดำเนินการเป็นส่วนน้อย
6. ด้านต้นทุน	3.15	1.34	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
7. ด้านการจัดสรรกำไร	3.21	1.66	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
8. ด้านสารสนเทศ	3.13	1.32	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง
รวม	2.89	1.12	ดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง

ผลการศึกษาด้านการควบคุมภายในทางการเงิน และการบัญชี พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง โดยด้านการบริหารงานทั่วไป มีการดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร ด้านค่าหุ้น ด้านต้นทุน ด้านการจัดสรรกำไร ด้านสารสนเทศ มีการดำเนินการบ้าง ไม่ดำเนินการบ้าง ส่วนด้านสินทรัพย์ และด้านเงินรับฝาก มีการดำเนินการเป็นส่วนน้อย

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมของหน่วยงานราชการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมของหน่วยงานราชการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีแผนการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน (Plan)	3.62	1.15	มาก
2. มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน (Do)	3.60	1.17	มาก
3. มีการประเมินความรู้ความเข้าใจหลังจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน (Check)	3.42	1.20	มาก
4. มีการติดตามผล ประเมินความก้าวหน้า และปัญหาในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน (Act)	3.30	1.22	ปานกลาง
รวม	3.48	1.09	มาก

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการส่งเสริมของหน่วยงานราชการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการวางแผนจัดกิจกรรม ดำเนินการจัดกิจกรรม และมีการประเมินความรู้ความเข้าใจภายหลังจัดกิจกรรมให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนการติดตามผล ประเมินความก้าวหน้า และปัญหาในการจัดทำบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดนครปฐม มีสภาพทั่วไป คุณสมบัติของผู้ทำบัญชี และการดำเนินการด้านการจัดทำบัญชี การเงิน การควบคุมภายในทางการเงิน และบัญชี ดังนี้

1. ด้านสภาพทั่วไป พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินงานผลิตเพื่อจำหน่าย จำนวนสมาชิก 1-10 คน มูลค่าหุ้นน้อยกว่า 50,000 บาท มีลักษณะการซื้อขายสินค้าและวัตถุดิบเป็นเงินสด และมีรูปแบบการจัดทำบัญชีด้วยมือ สอดคล้องกับวัชรีย์ ฮั่นวิวัฒน์ (2554) พบว่า วิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำบัญชี โดยมีการบันทึกบัญชีด้วยมือ มีสมุดบัญชีและเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ สมุดเงินสด สมุดบันทึกรายการทั่วไป ทะเบียนคุมสินค้า ทะเบียนสมาชิกหุ้น และใบเสร็จรับเงิน

2. ด้านคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี พบว่า ผู้ทำบัญชีของกลุ่มส่วนใหญ่เป็นกรรมการของกลุ่ม เป็นเพศหญิง อายุ 40 ปีขึ้นไป ซึ่งจบการศึกษาด้านอื่น ที่ไม่ใช่บัญชี และบริหารธุรกิจ ได้แก่ สาขาพัฒนาชุมชน รัฐศาสตร์ เป็นต้น และเคยได้รับการฝึกอบรมการทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ยปีละ 2-3 ครั้ง สอดคล้องกับวัชรีย์ ฮั่นวิวัฒน์ (2554) พบว่า ผู้จัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นกรรมการของกลุ่ม ซึ่งมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่สาขาบัญชี บริหาร และเศรษฐศาสตร์

3. ด้านระดับการจัดทำบัญชี การเงิน และการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชี มีดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำบัญชี พบว่า อยู่ในระดับดำเนินการส่วนใหญ่ แต่ไม่ครบถ้วน ทั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะซื้อขายสินค้าและวัตถุดิบเป็นเงินสด มีรูปแบบบันทึกบัญชีแบบง่าย คือ การจดบันทึกเงินสดรับ - จ่าย โดยมีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี แต่ไม่ครบถ้วนทุกรายการ มีการคิดคำนวณต้นทุนการผลิต และกำไรจากการขายสินค้าในแต่ละครั้งที่มีการผลิตและขายสินค้าโดยอาศัยการกะประมาณจากประสบการณ์ที่ผ่านมา มีการจัดทำงบทดลอง ส่วนงบต้นทุนการผลิตเป็นส่วนน้อย สำหรับแสดงฐานะการเงินจัดทำบ้างไม่จัดทำบ้าง แต่ส่วนใหญ่จัดทำงบกำไรขาดทุน เนื่องจากทุกสิ้นปีต้องสรุปผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบเพื่อจ่ายผลกำไร และพบว่ากลุ่มวิสาหกิจจำนวน 3 กลุ่มมีเจ้าหน้าที่จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และพัฒนาชุมชน มาช่วยให้คำแนะนำดูแลการจัดทำบัญชีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การจัดทำบัญชีมีความสมบูรณ์มากขึ้น สอดคล้องกับวรารพ กลิ่นประสาธ (2554) พบว่า วิสาหกิจชุมชน มีการจดบันทึกรายการค้าด้วยระบบมือ เอกสารที่ใช้มีเพียงบิลเงินสด มีการใช้สมุดลงรายการขึ้นต้นใช้ในการบันทึกรายการมีทั้งหมด 3 เล่มด้วยกันคือ สมุดรายรับ สมุดรายจ่าย และสมุดสรุปผลรายรับรายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำรายงานทางการเงินและบัญชีและการเงิน

3.2 ด้านการเงิน พบว่า ไม่ได้มีการจัดทำงบประมาณเงินสดรับ-จ่าย ไม่มีนโยบายการให้ส่วนลดแก่ลูกค้าเนื่องจากราคาที่ขายเป็นราคาขายส่งอยู่แล้ว แต่จะมีการแถมสินค้าให้ การขายสินค้าที่เป็นเงินเชื่อส่วนใหญ่เป็นการฝากขาย โดยมีกำหนดระยะเวลาการให้สินเชื่อ ได้แก่ 7 วัน 15 วัน และ 1 เดือน เป็นต้น ไม่มีการจัดทำงบประมาณเงินสดรับ-จ่าย ส่วนการวางแผนการผลิต อยู่ในรูปแบบของการกะประมาณจากประสบการณ์ที่ผ่านมา และเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มมีความเพียงพอโดยส่วนใหญ่ประธานกลุ่มจะเป็นผู้สำรองเงินทุน สอดคล้องกับอนุกุล โชครุ่งเจริญถาวร

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

(2553 : บทคัดย่อ) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสามารถหา ต้นทุนสินค้าที่แท้จริงได้ถูกต้องรองลงมา คือ มีความ ชำนาญในการบริหารเงินและมีระบบบัญชีที่ดี/ มีประสิทธิภาพ และมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ

3.3 ด้านการควบคุมภายในด้านการเงินและ การบัญชี ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนด มาตรฐานการบัญชีวิสาหกิจชุมชน (2553) ประกอบด้วย การควบคุม 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารทั่วไป 2) ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร 3) ด้านค่าหุ้น 4) ด้านสินทรัพย์ 5) ด้านเงินรับฝาก 6) ด้านต้นทุน 7) ด้านการจัดสรรกำไรสุทธิ และ 8) ด้านสารสนเทศ ผลศึกษาแบ่งเป็นด้านดังนี้

1) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า มีการแบ่ง แยกหน้าที่ กันชัดเจน แต่ยังไม่มีการแยกหน้าที่ด้าน บัญชีและการเงินออกจากกัน มีหลายกลุ่มที่ประธาน กลุ่มเป็นทั้งผู้ทำบัญชี และรับจ่ายเงิน และส่วนใหญ่ ไม่มีการตรวจสอบภายใน

2) ด้านเงินสดและเงินฝากธนาคาร พบว่า ไม่มีเลขที่ควบคุมเอกสารการรับเงิน และไม่มีกำหนด นำเงินสดฝากธนาคาร เนื่องจากเป็นเงินที่ต้องใช้ หมุนเวียนภายในกลุ่ม

3) ด้านค่าหุ้น พบว่า มีการจดบันทึก และ ทะเบียนคุมการถือหุ้นของสมาชิกอย่างครบถ้วน แต่ไม่ มีการจัดทำบัญชีแยกประเภท

4) ด้านสินทรัพย์ พบว่า มีการจัดทำทะเบียน คุมสินทรัพย์ แต่ไม่ครบทุกรายการ บางกลุ่มไม่มีการ จัดทำทะเบียนสินทรัพย์ แต่อาศัยความจำว่ามีสินทรัพย์ อะไรบ้าง ส่วนนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคา และ ตรวจนับสินทรัพย์ดำเนินการเป็นส่วนน้อย

5) ด้านเงินรับฝาก พบว่า สมาชิกไม่มีสมุด เงินฝากเป็นรายบุคคล มีเพียงสมุดเงินฝากของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน โดยเป็นเงินฝากที่ได้จากการระดมทุน ในครั้งแรกเมื่อก่อตั้งกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความ เคลื่อนไหว

6) ด้านต้นทุน พบว่า การจดบันทึกวัตถุดิบ สินค้ามีไว้เพื่อขาย มีการจดบันทึกบ้างไม่จดบันทึกบ้าง

ส่วนใหญ่หากต้องการทราบจำนวนวัตถุดิบ และสินค้า มีไว้เพื่อขายจะใช้วิธีตรวจนับ มีการประมาณต้นทุน ล่วงหน้าก่อนการผลิต โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีกะประมาณ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา

7) ด้านการจัดสรรกำไรสุทธิ พบว่า มี ระเบียบการจัดสรรกำไรสุทธิอย่างชัดเจน จัดสรรตาม จำนวนหุ้น แต่ในการจ่ายกำไรสุทธิ บางกลุ่มไม่ได้ให้ ผู้รับเงินลงลายมือชื่อเพื่อเป็นหลักฐานการจ่ายเงิน เนื่องจากมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

8) ด้านสารสนเทศ พบว่า มีการสมุดขึ้นต้น ในการบันทึกบัญชี แต่ไม่ได้จัดทำบัญชีแยกประเภท และส่วนใหญ่มีการนำข้อมูลด้านการเงินบัญชี และ การเงินไปใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินงาน

3.4 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมของ หน่วยงานราชการด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี ความพึงพอใจในการวางแผน (P) การจัดกิจกรรม (D) การประเมินความรู้ความเข้าใจภายหลังการจัดกิจกรรม (C) อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในการ ติดตามผล ประเมินความก้าวหน้าและปัญหาในการ จัดทำบัญชี (A) อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน มีมุมมองว่าบางครั้งหน่วยงานราชการมีการ จัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อน เช่น พัฒนาชุมชน เกษตรจังหวัด และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ต่างจัดกิจกรรมให้ ความรู้การจัดทำบัญชีแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เหมือนกัน

3.5 ด้านปัญหา และข้อเสนอแนะด้านการ จัดทำบัญชี และการเงิน พบว่า มีปัญหาด้านการจัด ทำบัญชี ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดทำบัญชี ทำให้การจัดทำบัญชีไม่สมบูรณ์เท่า ที่ควร ส่วนปัญหาด้านการเงิน พบว่า วิสาหกิจชุมชนมี ความต้องการให้หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น และ รัฐบาลสนับสนุนเงินทุนอย่างเสมอภาค เพื่อจัดซื้อ เครื่องจักรที่ทันสมัยและปรับปรุงสถานที่การผลิตให้ได้ มาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมขอเครื่องหมาย อนุญาตผลิตภัณฑอาหาร (อ.ย.) สำหรับปัญหาด้านอื่น

ได้แก่ ปัญหาด้านตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย นอกจากนี้พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในการดำเนินในอำเภอบางเลน และพุทธมณฑลประสมภัย ปัญหาน้ำท่วมในปี 2554 ทำให้การดำเนินการของกลุ่มต้องหยุดชะงัก เนื่องจากเครื่องมือ และอุปกรณ์เสียหาย รวมถึงเอกสารหลักฐานในการบันทึกบัญชีได้สูญหาย

ข้อเสนอแนะ

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ รวมถึงการจัดทำบัญชีครัวเรือนให้กับสมาชิกของกลุ่ม
- 2) ศึกษาความต้องการ และปัญหาด้านการจัดทำบัญชี และการเงิน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นรายกลุ่ม เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ โดยอาศัยความร่วมมือของ หน่วยงานภาครัฐ และสถานศึกษาในพื้นที่ เนื่องจากมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มี

ศักยภาพเจริญเติบโตในธุรกิจ ซึ่งเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี และมีความต้องการพัฒนาการจัดทำบัญชีโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล

- 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาวางแผนช่วยเหลือด้านเงินทุนสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาเครื่องจักร อุปกรณ์ และสถานที่การผลิตให้ได้มาตรฐาน เพื่อขอเครื่องหมายอนุญาตผลิตภัณฑ์อาหาร (อ.ย.)

1.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชีและการเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ทั่วถึงในทุกกลุ่ม
- 2) การศึกษาครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน” โดยเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความต้องการพัฒนาระบบบัญชีอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2553). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2556, จาก www.cad.go.th.
- นิตยา งามแดน (2551). ระบบบัญชีอย่างง่ายสำหรับวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษา อำเภอดุสิตราชา จังหวัดชลบุรี. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา.
- พุทธมน สุวรรณอาสน์ (2554). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีและการเงินอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ตำบลสง่างาม อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ หุ่นสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- มานิตย์ มานุษยานนท์. (2552). การพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของกลุ่มผลิต ตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วราพร กลิ่นประสาธน์ (2554). การพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้ บ้านวังเลียบ - หุ่นอง ตำบล บุนนาคพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. คณะบัญชี วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยีลำปาง.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) ๒๕๕๗

- วัชรีย์ ชื่นวิวัฒน์ (2554). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัด นครศรีธรรมราช. ปรึญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. แนวทางยุทธศาสตร์สำหรับแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2557 - 2560. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2556, จาก <ftp://123.242.156.83/AppServ/www/Inpt/datadownload/pack%20direction.pdf>.
- อนุกุล โชครุ่งเจริญถาวร (2553). ประเมินผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบล สามง่าม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อรกัญญา โสมิธานนท์ (2553). การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มชุมชนทอผ้าเพื่อการบริหารที่มีความรับผิดชอบต่อ สังคม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อาจรี วิเศษศรี (2555). การจัดการความรู้ (KM) เรื่อง การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน โครงการส่งเสริม และพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. สำนักงานเกษตรอำเภอแก่งสราญนาง จังหวัดนครราชสีมา กรมส่งเสริมการเกษตร.
- อุไรวรรณ ทองบัวศิริไล (2554). รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนนครปฐม. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร. สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม.

